

INFOBROCHURE VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING

Kalvermarkt 1
9000 Gent

Telefoon: 09/225 12 11

Beste bewoner en familie,

De beslissing nemen om te verhuizen naar een woonzorgcentrum is voor velen niet vanzelfsprekend.

U wilt ongetwijfeld uw laatste levensjaren zo gezond en comfortabel mogelijk doorbrengen in ons woonzorgcentrum Avondvrede.

Een gelukkige oude dag wensen wij u van harte toe!

Tijdens uw verblijf kunnen er zich echter situaties voordoen waardoor u niet meer in staat bent uw wensen en voorkeuren in verband met verzorgen, behandelen en medisch ingrijpen aan het zorgteam bekend te maken.

Met een persoonlijk zorgplan krijgt u de kans om uw wensen en voorkeuren voorafgaandelijk kenbaar te maken. Dit kan toegevoegd worden aan uw zorgdossier. Wij helpen u bij het opstellen van dit plan.

Graag willen wij u en uw familie met deze brochure informeren over onze eigen zorgvisie en de wettelijke mogelijkheden om uw vroegtijdige zorgplanning vast te leggen. Opdat u een juiste keuze zou kunnen maken, dient u te beschikken over duidelijke informatie .

ALS ONZE REIS TEN EINDE LOOPT

Niemand kan er aan twijfelen
Er komt een einde aan onze reis op aarde
Mensen sterven allemaal zonder uitzondering

Het is zo doodgewoon,
dat wij geen tijd meer maken om er lang bij stil te
staan

Het wordt anders,
Als de dood aanklopt aan ons huis, bij onze vrienden,
meestal onverwacht, altijd ongelegen
Ook al voelden we soms al lang
dat hij in de buurt was.

(Schrijver onbekend)

Inhoudsopgave

Beste bewoner en familie, ...	2
<i>ALS ONZE REIS TEN EINDE LOOPT</i>	3
Algemene zorgvisie in Woonzorgcentrum Avondvrede	5
Visie op vroegtijdige zorgplanning (VZP)	6
◆ Individueel:.....	6
◆ Begeleid:	6
◆ Anticiperend:.....	7
◆ Continu:	7
◆ Dynamisch:	7
◆ Proces:	7
Visie op Palliatieve zorg	8
Visie op euthanasie in Woonzorgcentrum Avondvrede	8
Zorgtraject vroegtijdige zorg planning (VZP) in Woonzorgcentrum Avondvrede.....	10
Wilsverklaring inzake mijn gezondheidszorg en levenseinde	11
◆ Persoonlijke waarden en opvattingen	11
◆ Het aanduiden van een vertegenwoordiger	12
◆ Keuzes in verband met gezondheidszorg	13
◆ Voorafgaande wilsverklaring euthanasie bij onomkeerbaar coma (niet te verwarren met actief verzoek tot euthanasie)	14
◆ Wensen in verband met uitvaart	14
Wilsverklaring praktisch	15
Begrippen binnen vroegtijdige zorgplanning	16
◆ Palliatieve zorg	16
◆ Palliatieve sedatie	16
◆ Actief verzoek tot euthanasie	17
Bij wie kunt u terecht	18

Algemene zorgvisie in Woonzorgcentrum Avondvrede

Woonzorgcentrum Avondvrede is een open huis met Christelijke inspiratie, waar vanuit een gelovige en liefdevolle grondhouding naar de medemensen wordt gegaan.

We leveren maximale inspanningen om de persoonlijke behoeften van de bewoners in te vullen en hun keuzevrijheid te respecteren.

We werken als mens, met mensen en onder mensen op een manier die getuigt van dynamisme, creativiteit, respect en empathie.

Alle medewerkers ondersteunen elkaar vanuit hun eigen deskundigheid, ze vullen elkaar aan en werken samen aan dezelfde doelstellingen.

We voeren een 'open huis' politiek waardoor wij de integratie met de omgeving willen bevorderen. Vanuit een voortdurende reflectie komen we tot een kwaliteitsvolle omgang waardoor wij op een innoverende manier de toekomst mee bepalen.

We benaderen de medemens, met wie we zorgend en begeleidend onderweg zijn, steeds in zijn totaliteit en geven hem ruimte voor zijn eigen inbreng.

Vanuit een holistische mensvisie streven wij steeds naar 'continuïteit van zorg' en 'zorg op maat' in zijn brede betekenis. We richten ons naar zorg behoevende ouderen.

Visie op vroegtijdige zorgplanning (VZP)

In Woonzorgcentrum Avondvrede is VZP een individueel begeleid, anticiperend, continu en dynamisch proces tussen de bewoner en zijn omgeving en alle betrokken disciplines van ons WZC.

Met dit proces willen we de bewoner in zijn laatste levensfase ondersteunen in zijn recht op zorg die aansluit bij zijn wensen, binnen de haalbaarheid van onze setting.

◆ **Individueel:**

We beschouwen elke bewoner als een autonoom individu met individueel gebonden prioriteiten.

Tevens hebben we respect voor zijn familierelaties en sociale context, zijn autonomie in continue verbondenheid.

◆ **Begeleid:**

Vanuit een vertrouwensrelatie en door middel van empathische en bewonersgerichte communicatievaardigheden initiëren we de dialoog over VZP. Tijdens deze dialoog stellen we de bewoner met zijn beleving en gevoel centraal.

We geven hem, volgens zijn eigen behoefte, correcte informatie over de mogelijkheden van zorg en planning. We gaan samen op zoek naar zijn levenswaarden, toekomstverwachtingen en voorkeuren en bieden hierbij emotionele ondersteuning.

◆ **Anticiperend:**

We integreren VZP in de zorg vanaf de opname van de bewoner in onze instelling tot aan zijn sterfbed,

liefst wanneer de bewoner nog wilsbekwaam is en hij zijn wensen kenbaar kan maken, maar ook bij verdere evolutie van zijn ziekte-toestand en bij wilsonbekwaamheid.

◆ **Continu:**

Voor ons is een VZP-proces nooit af, we zien het als een blijvende opdracht met een permanente open dialoog tussen de bewoner, zijn omgeving en zijn zorgverstrekkers. Wij wensen ook aandacht te geven aan de overdracht van informatie, wanneer de bewoner onze instelling verlaat naar een andere setting.

◆ **Dynamisch:**

De beleving van de bewoner kan beïnvloed worden en veranderen. Nieuwe bedenkingen en vragen kunnen op elk ogenblik naar boven komen. Elk kantel moment, signaal of vraag is voor ons een opportuniteit tot gesprek. Wijzigingen in de VZP kunnen steeds aangebracht worden.

◆ **Proces:**

We hechten veel belang aan het relationeel bewonersgericht communicatie- en denkproces bij VZP. Dit laten we gestructureerd, gedocumenteerd en volgens een werkproces verlopen. We wensen de uitkomst van VZP te formaliseren, zodat hulpverleners over voldoende informatie beschikken om de gewenste zorg toe te dienen

Visie op palliatieve zorg

Palliatieve zorg is de totaalzorg voor onze bewoner op het moment dat hij niet meer kan genezen.

In woonzorgcentrum Avondvrede leggen we de klemtoon op de kwaliteit van het leven en maximaal comfort.

Met onze palliatieve zorg beogen we een efficiënte pijn- en symptoombestrijding en bieden we emotionele, relationele en spirituele ondersteuning aan de bewoner en zijn familie binnen de vertrouwde omgeving van ons woonzorgcentrum.

Omgaan met vragen naar euthanasie in Woonzorgcentrum Avondvrede

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we graag naar onze uitgeschreven visietekst.

Samengevat bewandelen we twee trajecten.

In een eerste traject zullen we bekijken of de palliatieve zorg die gericht is op het verlichten van het lijden en van andere problemen van lichamelijke, psychosociale en spirituele aard, betekenisvol kan zijn voor de bewoner. Belangrijke voorwaarde is de bewoner/naastbetrokkene instemt om dit pad te bewandelen.

In een gelijktijdig tweede traject wordt de vraag ernstig genomen en wordt deze getoetst aan de wettelijke voorwaarden en worden een aantal zorgvuldigheidsvereisten verder bekeken. Zowel de inhoudelijke zorgvuldigheidsvereisten (zoals wilsbekwaam verzoek, medisch uitzichtloze toestand, ...) alsook vormelijke vereisten (zoals overleg met de bewoner, consult van meerdere artsen, overleg in interdisciplinair team,...) worden bekeken.

Indien een blijvend verzoek tot euthanasie voldoet aan de zorgvuldigheidsvereisten, kan de bewoner in het woonzorgcentrum Avondvrede blijven, maar zonder dat personeelsleden verplicht worden bij te dragen tot het voorbereiden of uitvoeren van de euthanasie.

Zorgtraject vroegtijdige zorg planning (VZP) in Woonzorgcentrum Avondvrede

Uitgangspunt: De wensen van de bewoner staan centraal.

VZP is een aandachtspunt bij al onze medewerkers. Het is een continu proces, van bij de opname en gedurende het hele verblijf, tussen bewoner en medewerkers. Het maakt deel uit van de zorgdoelen in het individueel zorgdossier. Wanneer gesprekken met betrekking tot VZP hebben plaatsgevonden of er worden signalen opgevangen dat men hierover verder wil geïnformeerd worden, zal dit besproken en opgevolgd worden in het multidisciplinair team.

Wij nemen de tijd om een eerste gesprek rondom VZP te houden met de bewoner. Na een zestal weken verblijf in het woonzorgcentrum is, ter gelegenheid van de eerste bewonersbespreking met bewoner en familie, reeds een aanzet gegeven om vroegtijdige zorgplanning bespreekbaar te stellen.

Afhankelijk van de situatie volgen nadien verdere gesprekken en worden de afspraken en wensen genoteerd in het zorgdossier.

Belangrijk om weten is dat de gemaakte afspraken te allen tijde opnieuw ter sprake gesteld kunnen worden.

Wilsverklaring inzake mijn gezondheidszorg en levenseinde

Indien u de zorg rond uw levenseinde vooraf reeds duidelijk wilt formuleren, dan zijn er verschillende mogelijkheden. Voor bepaalde keuzemogelijkheden en wensen is een schriftelijke verklaring noodzakelijk. Hiervoor bestaat er een gebruiksklaar document 'Wilsverklaringen inzake mijn gezondheidszorg en levenseinde' dat in overeenstemming is met de wet. Dit kan ingevuld worden in het bijzijn van uw huisarts of aangestelde persoon binnen Woonzorgcentrum Avondvrede. Tevens kan dit toegevoegd worden aan uw zorgdossier van Woonzorgcentrum Avondvrede. Deze schriftelijke neerslag is ook belangrijk ter ondersteuning van uw vertegenwoordiger en bij afwezigheid van uw behandelende huisarts.

Volgende zaken komen hierin aan bod:

◆ **Persoonlijke waarden en opvattingen**

Sterven maakt deel uit van het leven. De keuzes die u maakt over uw levenseinde, zullen mee bepaald worden door uw waarden, levensgeschiedenis of verwachtingen. Geeft u de voorkeur om in alle omstandigheden op de eerste plaats te werken aan het verlengen van het leven, of verkiest u dat men de nadruk legt op de kwaliteit van uw leven. Welk geloof hanteert u en welke waarde is voor u daarbij belangrijk ...

In deze rubriek van het document kunnen zorgverstrekkers lezen wat uw levensbeschouwingen zijn. Dit kan voor hen een leidraad zijn in het nemen van beslissingen?

◆ **Het aanduiden van een vertegenwoordiger**

Een aangeduide formele vertegenwoordiger is een persoon die door u voorafgaandelijk, bij wilsbekwaamheid, is aangewezen om in uw plaats op te treden wanneer je daar zelf niet meer toe in staat bent . (bv. ziekte, dementieproces, coma, buiten bewustzijn ...)

Deze aangewezen persoon staat als het ware in uw schoenen bij het nemen beslissingen omtrent de zorg indien u het ons niet meer kenbaar kan maken. Deze kan optreden bij alle rechten van de patiënt.

Deze persoon dient meerderjarig te zijn, een familiale band is niet noodzakelijk, maar kan maar aan één persoon toegewezen worden. U kan wel een volgorde van meerdere vertegenwoordigers bepalen.

Uiteraard dient deze persoon dit mandaat te aanvaarden en op de hoogte te zijn van uw wensen en waarden.

De vertegenwoordiging dient vastgelegd te worden in een gedateerde schriftelijke verklaring, door beide partijen ondertekend.

De aanduiding van een wettelijke vertegenwoordiger kan ten alle tijden herroepen worden zowel door u als uw vertegenwoordiger.

Indien u **geen formele vertegenwoordiger** hebt aangeduid, bepaalt de wet betreffende de rechten van de patiënt in welke volgorde (cascade) familieleden als vertegenwoordiger kunnen optreden.

Men noemt dit dan een informele vertegenwoordiger.

Als eerste in de rij is dit de samenwonende partner (getrouwd of niet), vervolgens een meerderjarig kind, een meerderjarige broer of zus.

Als niemand deze taak wenst op te nemen, of er is niemand beschikbaar, dan kan de arts in samenwerking met andere zorgverstrekkers deze taak overnemen.

Dankzij deze rubriek in het document weten alle zorgverstrekkers tot wie ze zich moeten richten wanneer u het ons niet meer kan zeggen en er beslissingen dienen genomen te worden.

◆ **Keuzes in verband met gezondheidszorg**

Zolang men nog kan zeggen wat men wil, heeft men geen voorafgaande schriftelijke wilsverklaring nodig.

Artsen moeten immers steeds de toestemming vragen aan de patiënt voor elk onderzoek en elke behandeling.

Wanneer u wilsonbekwaam bent en geen toestemming meer kan geven, en u hebt bij wilsbekwaamheid een voorafgaande negatieve wilsverklaring opgesteld, zijn artsen verplicht om deze te respecteren.

Uw verklaring is bindend.

In de negatieve wilsverklaring, die kadert in de Wet op de Rechten van de patiënt (recht om behandeling te weigeren) kan u opschrijven welke behandelingen of onderzoeken u NIET meer wenst te ondergaan als u niet meer wilsbekwaam bent. (bijvoorbeeld inzake reanimatie, ziekenhuisopname, kunstmatige beademing, sondevoeding ...)

Hier kan u ook de regeling i.v.m. orgaandonatie vastleggen. De Belgische wet laat verwijdering van organen na uw dood toe tenzij u dit uitdrukkelijk hebt geweigerd en geregistreerd. U kan ook de toestemming geven om uw lichaam af te staan aan de wetenschap.

Dankzij deze rubriek in het document weten zorgverstrekkers dus welke behandelingen u aanvaardt en welke niet.

◆ Voorafgaande wilsverklaring euthanasie bij onomkeerbaar coma (niet te verwarren met actief verzoek tot euthanasie)

Met deze wilsverklaring kan u voorafgaandelijk kiezen om met euthanasie te sterven als u zich in een toestand van een **onomkeerbare coma** bevindt en u zelf niet meer kan beslissen. Indien u dit laat registreren is uw verklaring 5 jaar geldig. Hernieuwing is nodig. Indien u door wilsonbekwaamheid na het verloop van deze vijf jaar niet langer in staat bent om de wilsverklaring te verlengen, blijft deze alsnog geldig. Het document krijgt zijn wettelijke waarde door de handtekening van twee getuigen. Eén van beiden mag geen erfgenaam zijn

De getuigen verklaren dat u de wilsverklaring vrijwillig opmaakte en dit bij volle bewustzijn.

Dankzij deze rubriek weet de arts wat uw wil is wanneer u in een onomkeerbaar coma bent beland.

◆ Wensen in verband met uitvaart

U kan een wilsbeschikking vastleggen en laten registreren in verband met uw eigen uitvaart. Hierbij kan u bv. kiezen voor begraving, crematie, een kerkelijke uitvaart of burgerlijke uitvaart ...

De begrafenisondernemer is verplicht deze wilsbeschikking op te vragen bij de regeling en aangifte van uw overlijden. Hij dient uw wensen uit te voeren.

Dankzij deze rubriek in het document weet de begrafenisondernemer wat hem te doen staat bij uw overlijden.

Wilsverklaring praktisch

Enkel de voorafgaande wilsbeschikking euthanasie bij een onomkeerbaar coma en de wensen in verband met de uitvaart kunnen bij de gemeente officieel geregistreerd worden. Dit is echter niet wettelijk verplicht.

Dit kan wel nuttig zijn indien u geen nabije familie hebt of indien u geen vertegenwoordiger hebt aangeduid.

Belangrijk is dat u ervoor zorgt dat het document beschikbaar is op een goed bereikbare plaats en in het dossier van uw huisarts.

Indien u een vertegenwoordiger hebt aangeduid dient ook hij over een exemplaar te beschikken.

Dit document wordt ook een integraal onderdeel van uw zorgdossier in Woonzorgcentrum Avondvrede.

Voorafgaandelijk vragen we u de toestemming om dit document door te geven aan andere zorgverstrekkers bij een eventuele verhuis naar een andere setting.

Zolang u wilsbekwaam bent kan een door u opgestelde voorafgaande wilsverklaring geen uitwerking hebben.

Buiten de voorafgaande wilsbeschikking euthanasie bij een onomkeerbaar coma, die maar vijf jaar geldig is, blijven de andere wilsbeschikkingen onbeperkt geldig. Ze kunnen echter steeds ingetrokken en gewijzigd worden.

Als u zelf niet in staat bent om uw wilsbeschikking neer te schrijven of te ondertekenen, moet uw arts een medisch attest toevoegen aan uw wilsverklaring

Begrippen binnen vroegtijdige zorgplanning

◆ Palliatieve zorg

Palliatieve zorg is de actieve, totale zorg voor patiënten van wie de ziekte niet langer reageert op een behandeling die genezing of levensverlenging beoogt.

De controle van pijn, van andere symptomen en van psychologische, sociale en spirituele problemen staan voorop. Het doel van palliatieve zorg is de hoogst mogelijke levenskwaliteit voor patiënten en hun families bewaren.

Eenvoudiger gezegd: palliatieve zorg is 'alles wat nog kan gedaan worden als er zogezegd niets meer aan te doen is.'

In Woonzorgcentrum Avondvrede gaan we voluit om dit comfort te bieden.

Tevens werken we hiervoor ook samen met het netwerk palliatieve zorg van onze regio.

◆ Palliatieve sedatie

Palliatieve sedatie is het verlagen van het bewustzijn bij een terminale bewoner, om het ondraaglijk lijden te verlichten als één of meerdere symptomen niet onder controle te krijgen zijn. Dit noemt men refractaire symptomen.

◆ Actief verzoek tot euthanasie

Euthanasie betekent volgens de Belgische wet: levensbeëindiging door een arts op vraag van de patiënt zelf en onder bepaalde voorwaarden.

Deze **voorwaarden** zijn:

- ❖ De patiënt is op het moment van het verzoek handelingsbekwaam (en wilsbekwaam) én bewust.
- ❖ Het verzoek is vrijwillig, overwogen en herhaald en niet tot stand gekomen als gevolg van externe druk.
- ❖ De patiënt bevindt zich in een medisch uitzichtloze situatie.
- ❖ Het lichamelijke en/of psychische lijden is aanhoudend en ondraaglijk, en kan niet worden verzacht.
- ❖ De toestand van de patiënt is te wijten aan een ernstige en ongeneeslijke, door ongeval of ziekte veroorzaakte aandoening.

Euthanasie kan dus alleen worden uitgevoerd als aan alle voorwaarden voldaan zijn en de patiënt een verzoek tot euthanasie voorlegt.

Dit is een gedateerd en ondertekend document dat de patiënt eigenhandig schrijft, waarin staat dat hij ondraaglijk fysisch en/of psychisch lijdt en een arts vraagt om euthanasie op hem uit te voeren.

Bij wie kunt u terecht

Met vragen kan u steeds terecht bij elke medewerker.

Hij/zij zal indien nodig verwijzen naar een aangewezen medewerker van het team of zal er voor zorgen dat hij/zij spoedig contact met u opneemt.

